

Петро Пуцентейло,
к. е. н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА ЯК ЄДИНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ВИРОБНИЦТВА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Прискорений розвиток виробництва яловичини як основний напрям пріоритетного національного проекту передбачає не лише стабілізацію в тваринництві, й інтенсивний розвиток галузі на найближчі роки. Сьогодні можливий лише один шлях конкурентоспроможного розвитку м'ясного скотарства в країні – інтенсифікація виробництва на інноваційній основі, переведення галузі на індустріальний шлях розвитку з використанням досягнень науки, техніки і передової практики. Інтенсифікація м'ясного скотарства передбачає ефективне використання досягнень науково-технічного прогресу, інноваційних розробок і удосконалення розвитку виробництва. Потрібно впроваджувати нові конструктивно-технологічні рішення, спрямовані на максимальне здешевлення вартості тваринницьких приміщень і утримання тварин, ефективні способи підвищення конверсії корму в продукцію, а також удосконалювати методи селекції і біотехнології. Кожен напрям м'ясного тваринництва базується на таких основних складових: генетичному потенціалі тварин, годівлі, кормовій базі, технології утримання і фінансовому забезпеченні результатів господарювання. Інтенсифікація цих складових є головним завданням сучасної науки.

Економічна ефективність м'ясного скотарства прямо залежить від технологічної ефективності цієї галузі, під якою розуміється ступінь використання ресурсів у процесі виробництва продукції скотарства. Її критерієм є застосування науково обґрунтованої ресурсозберігаючої технології виробництва яловичини, що забезпечує високу продуктивність, збереження і оптимальну конверсію корму при раціональних термінах відгодівлі тварин. З огляду на це в галузі м'ясного скотарства інновації насамперед орієнтовані на

реалізацію генетичного потенціалу продуктивності тварин з використанням досягнень вітчизняної та світової селекції, новітніх наукоємних ресурсозберігаючих технологій, спрямованих на підвищення рівня інтенсивності та ефективності виробництва (рис. 1).

Рис. 1. Інноваційний розвиток галузі м'ясного скотарства

Розвиток інноваційних процесів пов'язаний з відтворенням матеріально-технічних і трудових ресурсів, оборотних коштів. Конкурентоспроможність галузі багато в чому визначається ступенем використання досягнень науки і техніки на всіх стадіях: від наукових досліджень до освоєння їхніх результатів практикою.

У м'ясному скотарстві інноваційний процес пов'язаний з модернізацією виробництва, створенням і розповсюдженням інновацій. Це процес, у межах якого виробники інновацій створюють і просувають нововведення до

споживачів з метою отримання прибутку. Починається він з виникнення ідеї, потім розробки і закінчується їхньою комерційною реалізацією. У м'ясному скотарстві розвиток ланцюжка “наука–виробництво” можна умовно поділяти на такі етапи:

- аналітичне дослідження проблеми (фундаментальні наукові дослідження, пошук рішень, вибір пріоритетних інновацій);
- науково обгрунтована експертиза використання нововведення (розробка проектно-конструкторських і технологічних пропозицій);
- оцінка економічної доцільності впровадження інновації (дослідно-експериментальні дослідження, освоєння, розробки);
- організаційні, соціально-економічні розробки щодо ефективного функціонування тваринницьких підприємств в розрізі застосування інновацій;
- вибір найбільш оптимального варіанта інноваційного проекту;
- експеримент і підготовка до якнайповнішого використання інноваційного проекту;
- використання нововведення в конкретному виробництві або управлінні.

Освоєння досягнень науково-технічного прогресу стає ключовим чинником, тому що забезпечує своєчасну модернізацію виробництва, освоєння передових технологій, ресурсозбереження і беззбитковості роботи підприємства, що в кінцевому підсумку визначає конкурентоспроможність продукції і стійкість виробництва. Для цього необхідна інноваційна активність сільськогосподарських товаровиробників яловичини, що виявляється в конкретній інноваційній політиці, яка проводиться шляхом постановки мети інноваційної стратегії, підтримці перспективних інноваційних програм і проектів. Доцільною є так звана “точкова” технологія інноваційної діяльності: на конкретних територіях концентрувати нововведення, створювати “точки економічного зростання”, впроваджуючи сучасні технології.

Можна виокремити такі групи інноваційно активних підприємств з виробництва яловичини:

– застосовують локальні інновації (наприклад, перспективне обладнання для утримання і годівлі тварин, системи кормовиробництва), що дає змогу поліпшити умови праці, підвищити продуктивність тварин і якість продукції. До цієї групи належить більшість товарних підприємств з вирощування великої рогатої худоби;

– використовують поліпшуючі інновації, що стосуються значного удосконалення технологій (освоєння сучасної ресурсозберігаючої технології утримання тварин, будівництво та реконструкцію тваринницьких приміщень), у результаті чого відбувається зниження затрат праці і ресурсів при виробництві продукції і підвищення її конкурентоспроможності. До цієї групи належать “ДК Ілліч Агро”, “Миронівський хлібопродукт”, “Сварог”;

– орієнтовані на монопольне становище на ринку продукції яловичини при значній питомій вазі технологічних і процесних інновацій, тобто коли реалізується наступальна стратегія і відбувається поєднання інноваційної політики, маркетингу, вдосконалення внутрішньогосподарських відносин. До останньої групи належить СТОВ “Дружба народів”.

Важливий аспект у розвитку м'ясного скотарства, досягненні стабільного економічного зростання – це використання інновацій не тільки у виробничих технологіях, а й у системному комплексному управлінні всім процесом виробництва. Досвід роботи “Ukrland Farming” показує, що інтеграція в єдиний технологічний комплекс виробників зерна, тваринницьких комплексів, кормовиробництва, м'ясопереробки і торгівлі є перспективним напрямом підвищення ефективності виробництва яловичини. З точки зору інвестицій – вони більш привабливі й ефективні в аграрних холдингах, тут досягається найбільша віддача в розрахунку на одиницю вкладених коштів і забезпечується найбільш ефективне виробництво яловичини.

Отже, підвищення ефективності м'ясного скотарства залежить від розвитку інноваційної діяльності, спрямованої, перш за все, на розробку і впровадження у виробництво ресурсозберігаючих технологій. Тільки з їхньою

08.00.03 Економіка та управління національним господарством

допомогою підприємства здатні випускати продукцію з найменшими витратами за рахунок постійного зниження витрат у структурі собівартості. Сучасні технології забезпечать високий рівень продуктивності праці та конкурентоспроможність галузі.